

Sakatin kaivoshankkeen vaihemaakuntakaavan viranomaislausuntojen vastineiden hyväksyminen

LLHall 19.03.2026 § 27
395/10.02.00/2025

Valmistelija Pesonen Ari Lapin liitto

Lapin liiton hallitus päätti 15.12.2025 (§ 147) lähettää Sakatin kaivoshankkeen vaihemaakuntakaavaehdotuksen maankäyttö- ja rakennusasetuksen 13 §:n mukaisesti viranomaislausunnoille. Vaihemaakuntakaavaehdotus oli viranomaislausunnoilla 18.12.2025-30.1.2026 välisen ajan. Lausuntopyynnöt lähetettiin Lapin kunnille sekä 43:lle viranomaistaholle sekä keskeisille yhteisöille mm. ministeriöt ja alueen paliskunnat. Lausuntoja saatiin yhteensä 22 kappaletta. Viranomaislausunnolla oleva aineisto ollut nähtävillä Lapin liiton [internet-sivuilla](#).

Lausunnoissa on nostettu esiin mm., että

- valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet tulee huomioida ja yhteensovittaa kaavaratkaisussa
- Natura-arviointi tulee huomioida ja siihen liittyy epävarmuuksia, kaavaratkaisun on oltava sellainen, että se mahdollistaa ainoastaan Natura-arviointi- ja lausuntomenettelyn mukaisen hankkeen toteuttamisen
- maanalaisen kaivoksen osalta kaava on nykyisen soidensuojelulainsäädännön vastainen, joten kaavan hyväksyminen edellyttää soidensuojelulain muuttamista Natura-poikkeamispäätöksen ohella, maanalaiset toiminnot, maankäytön ulottuvuudet ja sijoittuminen on esitettävä tarkemmin
- kaavaehdotuksen nat-2-merkinnän ja mineraalipotentialisen alueen ohjausvaikutus on epäselvä
- kaavamääräyksissä ei ole tarpeen toistaa lain velvoitteita
- yleismääräyksissä tulee todeta, että yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa vältetään, lievennetään ja kompensoidaan luontotyyppeihin kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia
- EK-1-aluevaraus on tarpeettoman laaja
- kaavamääräykseen on lisättävä velvoite minimoida poronhoidolle aiheutuvat haitat yhteistyössä paliskuntien kanssa, vaikutusarviointi on poronhoidon osalta puutteellinen
- haitallisia vaikutuksia ei ole tuotu oikealla tavalla esiin kaavaselostuksessa
- kaivostoiminnan osoittaminen pohjavesialueelle ei täytä maakuntakaavan sisältövaatimuksia
- kiinteät muinaisjäännökset tulisi merkitä kaavakarttaan
- vesistövaikutuksia tulee tarkentaa

Alustavissa vastineissa todetaan mm., että

- täydennetään yksityiskohtaista suunnittelua ohjaavia kaavamääräyksiä ja taulukkoa, miten VATit on huomioitu kaavaratkaisussa
- kaavan hyväksymisen edellytyksenä on, että valtioneuvolta saadaan myönteinen LSL:n 39 § päätös, jonka yhteydessä on määrättävä heikennyksen korvaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä.
- sidotaan kaavaratkaisu Natura-arvioinnissa ja lausuntomenettelyssä todettuun laajuuteen
- poistetaan nat-2-kaavamerkintä sekä mineraalipotentialinen alue
- harkitaan seuraavan määräyksen lisäämistä koskien koko kaava-aluetta: alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee pyrkiä välttämään ja lieventämään kaava-alueen suojeltuun lajistoon ja luontotyyppeihin kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia
- aluevaraukset on tehty alustavien suunnitelmien mukaisesti ja niiden vaikutukset on arvioitu YVA:ssa ja Natura-arvioinnissa

- jatkosuunnittelu tulee toteuttaa siten, ettei hankkeesta aiheudu merkittävämpiä vaikutuksia kuin Natura-arviointimenettelyssä on todettu
- maakuntakaavan yleispiirteisyyden vuoksi ainoastaan suojelualueelle sijoittuvat maanalaiset kaivostoiminnot esitetään maanalaisella merkinnällä
- täydennetään EK-1- ja ek-ma-suunnittelumääräyksiä niin, että kaavan toteutuksen vaikutukset Natura-verkostoon kuuluvan alueen luonnonarvoihin eivät ole Natura-arviointi- ja lausunntomenettelyssä arvioituja merkittävämpiä sekä jaetaan EK-1 merkintä kahdeksi eri merkinnäksi
- haittavaikutusten korvaamisia käsitellään viranomaisten toimesta kaivoslupaprosessissa
- täydennetään kaavaselostuksen nykytilaa, vaikutusten arviointia ja haittojen lieventämistä poronhoidon täydennysselvityksestä
- vaikutusten arvioinnin mukaan kaivostoimintojen aiheuttama pohjaveden aleneminen voi vaikuttaa vähäisesti pohjavesialueen määrälliseen tilaan
- kiinteät muinaisjäännökset tulee huomioida yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa muinaismuistolain mukaisesti
- Kemijoen valuma-alueen vesistövaikutukset on arvioitu Kemijärvelle saakka ja yhteisvaikutukset huomioitu YVA-menettelyssä

Saatuja lausuntoja ja niiden alustavia vastineista on käsitelty 2. viranomaisneuvottelussa 23.2.2026 sekä vaihemaakuntakaavan ohjausryhmässä 26.2.2026. Muistiot liitteenä.

Poronhoitolain 53 §:n mukainen neuvottelu on pidetty 26.2.2026.

Asian hallituksessa esittelee suunnittelujohtaja Ari Pesonen ja suunnitteluarkkitehti Pirjo Pellikka Ramboll Oy:stä.

Esittelijä vs. maakuntajohtaja Takkula Hannu Lapin liitto

Päätösesitys Maakuntahallitus hyväksyy liitteenä olevat vastineet viranomaislausuntoihin.

Päätös Hallitus hyväksyi päätösesityksen yksimielisesti.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Maria-Riitta Mällinen poistui kokouksesta klo 13.00 asian käsittelyn aikana.